

Силабус курсу

Політична культура та ідеологія

Ступінь вищої освіти – бакалавр
Спеціальність 052 «Політологія»
Освітньо-професійна програма «Міжнародні та регіональні політичні комунікації»

Дні занять:
Консультації:
Рік навчання : II Семестр III
Кількість кредитів 4

Керівник курсу

ПІП

Д-р політ. наук, проф. Рудакевич Олег Михайлович

Контактна інформація

rudakevych.om@gmail.com+380672567940

Опис дисципліни

Дисципліна «Політична культура та ідеологія» спрямована на формування у студентів знання про сутність та зміст політичної культури та ідеології, закономірності їх функціонування та роль в політичному житті сучасного суспільства; аналіз генези та особливостей політичної культури українців та інших націй світу, трансформаційних процесів у цій сфері в умовах постіндустріального суспільства; вироблення навиків критичного аналізу структури та тенденцій змін в ідеологічному забезпеченні політичного процесу та ефективного функціонування політико-культурної сфери суспільного життя; набуття знань і навиків щодо цілеспрямованого впливу на процеси політичної соціалізації населення країни, особливо молодих генерацій національних спільнот

Структура курсу

Години (лек. / сем.)	Тема	Результати навчання	Завдання
2 / 2	1. Взаємовплив та взаємозв'язок політики і культури в історії людства	Розуміння взаємозв'язку і взаємовпливу політичної та культурної сфер життєдіяльності народів і держав в історії людства. Зорієнтованість політолога на виявлення та аналіз взаємодії політики і культури в конкретній історичній ситуації	Поточне опитування
2 / 2	2. Концепція політичної культури Г. Алмонда та її розвиток.	Усвідомлення історичних обставин формування концепції політичної культури Г. Алмонда, її сутнісних характеристик. Вміння застосовувати цю нормативну теорію для розкриття змісту політичних орієнтацій народу. Розуміння причин критики базової концепції політичної культури та шляхів її розвитку.	
2 / 2	3. Політична культура як система, її процесуальна характеристика.	Вироблення уявлення про політичну культуру як систему, її основні компоненти, їх взаємозв'язок. Розуміння політико-культурного процесу, зокрема,	

	Поняття політичної соціалізації.	змісту та етапів політичної соціалізації
2 / 2	4. Світоглядні компоненти політичної культури.	Вміння виокремлювати та аналізувати світоглядні компоненти політичної культури. Розуміння їх суті та функцій в політико-культурному процесі: ментальних настанов, політичних уявлень, цінностей, ідеалів, міфів та стереотипів мислення. Здатність обґрунтовувати сенс та ієрархію політичних цінностей сучасного суспільства, всідстоювати їх у протиборстві з ворогами нації та держави.
2 / 2	5. Практично-поведінкові та інституційні компоненти політичної культури.	Здатність аналізувати практично-поведінкові компоненти політичної культури: моделі, норми і стереотипи політичної поведінки, політичні традиції. Вміти виявляти та аналізувати конформістську та неконформістську поведінку мас та інституційні форми політичної культури
2 / 2	6. Політична культура особи. Політичні субкультури.	Розуміння структури та особливостей політичної культури особи, етапів її набуття. Вміння виявляти та досліджувати політичні субкультури суспільства, зокрема, особливі політичні орієнтації та ідеали суспільних страт, регіонів країни і демографічних груп.
2 / 2	7. Концептуальні засади дослідження національної політичної культури.	Розуміння змісту та особливостей політичної культури нації, чинників її формування, ролі національної ідеї в цьому процесі. Вміння виокремлювати та досліджувати основні соціетальні форми національної політичної культури.
2 / 2	8. Політична культура української нації: історія і сучасність.	Усвідомлення сутнісних ознак української національної політичної культури, чинників її динаміки та сучасного стану. Використання відповідних знань для формування та вдосконалення політичної системи України, поглиблення демократичних засад суспільного життя, що сприятиме входженню держави у ЄС та НАТО.
2 / 2	9. Типологія політичної культури.	Оволодіння методологією типології політичної культури, базуючись на теоретичних положеннях та дослідницькому досвіді Г. Алмонда й С. Верби, а також на сучасних методиках порівняльного політико-культурного аналізу.
2 / 2	10. Політична ідеологія: сутність та роль в політичній свідомості та політичній культурі.	Розуміння ролі політичної ідеології у суспільно-політичних процесах, її складного, багатоаспектного характеру, який акумулює когнітивні складові політичної культури. Вміти впливати на процес інституціоналізації політико-ідеологічної доктрини та формування політичного руху, протидіяти тенденціям

Поточне опитування

		наростання заідеологізованості політичного життя в країні та зовнішньому ворожому ідеологічному впливові.	
2 / 2	11. Лібералізм та неолібералізм.	Усвідомлення базових цінностей лібералізму та готовність до критичного аналізу їх функціонування в політичному житті країни. Розуміння діалектики прав людини та держави (нації), умов їх оптимального поєднання	Поточне опитування
2 / 2	12. Консерватизм та неоконсерватизм.	Розуміння базових цінностей консерватизму та неоконсерватизму, їх втілення в сучасному українському суспільстві. Набуття досвіду аналізу програмних засад українських правих та правцентристських партій	
2 / 2	13. Комуністична ідеологія та її сучасні різновиди.	Здатність здійснювати критичний аналіз комуністичної ідеології та намагання її втілення в політичну практику. Розуміння суті неокомуністичних ідей, що поширюються в сучасному світі.	
2 / 2	14. Соціал-демократична ідеологія, її поширення у світі. Політико-ідеологічні орієнтації населення України.	Розуміння основних цінностей соціал-демократії, їх відмінності та переваги щодо цінностей комуністичної ідеології. Уміння аналізувати ідеологічні уподобання а орієнтації населення.	

Літературні джерела

1. Антропологічний код української культури і цивілізації (у двох книгах). О. О. Рафальський (керівн. авт. кол.), Я. С. Калаура, В. П. Коцур, М. Ф. Юрій (наук. ред). Київ : ІПЕНД ім. І.Ф.Кураса НАН України, 2020. Книга 1. 432 с.; Книга 2. 536 с.
2. Бзежинський З. Україна має показати своєму молодшому братові – Росії – приклад політичної культури. URL : <http://www.pravda.com.ua/news/2007/11/14/66832.htm>.
3. Бурдяк В. І., Ротар Н. Ю. Політична культура країн Європи в контексті інтегративних процесів : моногр. Чернівці : Рута, 2004. 328 с.
4. Долання амбівалентності. Дихотомія української національної ідентичності.–Історичні причини та політичні наслідки / Рябчук М. та ін.: моногр. – К.: ІПЕНД імені І. Ф. Кураса НАН України, 2019. 252 с.
5. Жуленьова О. В. Сучасний стан демократичних та авторитарних установок населення України (2018–2019 роки). *Вісник НГУУ КІІ Політологія. Соціологія. Право* 3 (43) (2019): 65–73.
6. Зеленько Г. Кризи політичного розвитку в Україні: причини та зміст. *Політичні дослідження/Political Studies: Український науковий журнал*. 2021. №. 2. С. 33–61.
7. Зміна цивілізаційної парадигми розвитку України : теоретико-методологічний аналіз . Київ : ІПЕНД ім.І.Ф.Кураса НАН України, 2019. 552 с.
8. Кампо В. Фундаментальні конституційні цінності. *Світогляд*, 2021. С. 23–27.
9. Клімова Г. П. Феномен політичної культури: теоретико-методологічний дискурс *Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»*. Серія: *Філософія, філософія права, політологія, соціологія*. 2020. №. 2 (45). С. 56–70

10. Кокорев О. В. Історіографія проблеми якості демократії держав Балтії та її відповідності вимогам членства в ЄС. *Вісник Львівського університету. Серія Філософсько-політологічні студії*. 2020. Т. 29. С. 192–199.
11. Пірен М. І. Суспільно-політична динаміка, виклики, війна: громадянсько-патріотична єдність українців на перемогу. Чернівці: Видавництво ЧНУ імені Юрія Федьковича, 2022.
12. Рудакевич О. М. Політична культура національних спільнот: теорія та методологія дослідження : моногр. Тернопіль : ТНЕУ, 2013. 352 с.
13. Рудакевич О. Активний ідейно-політичний спротив імперській ідеології рашистів як важлива умова перемоги України у війні (презентація лекції, прочитаної для студентів ЗУНУ 1 лютого 2023 року). URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/47899/1/%d0%bb%d0%b5%d0%ba%d1%86%d1%96%...>
14. Рудакевич О. М. Сутнісні риси та суперечності української національної політичної культури. *Рудакевич О. М. Націологічні засади модернізації українського суспільства : моногр.* Київ : Вид-во ПОЛІТІЯ, 2020. С. 213–252.
15. Світове дослідження цінностей 2020 в Україні URL: https://smc.org.ua/wpcontent/uploads/2020/10/WVS_UA_2020_report_WEB.pdf
16. Соціокультурні та політичні пріоритети української нації в умовах глобалізації: моногр. / Т. В. Гончарук та ін.; за ред. проф. О.М.Рудакевича. Тернопіль ВПЦ «Університетська думка», 2021. 338 с.
17. Цимбалістий Б. Тавро бездержавности. Політична культура українців. Київ : Вид. Всесвіт. Координац. Ради та Респ. асоц. українознавців, 1994. 61 с.
18. Almond G. A., Verba S. *The Civic Culture: Political Attitudes and Democracy in Five Nations*. Princeton University Pres, 1963. 375 с.
19. Carls Paul. *Modern Democracy as the Cult of the Individual: Durkheim on religious coexistence and conflict. Critical Research on Religion*. 2019. Vol. 7 (3). P. 292-311. URL: <https://www.twirpx.com/file/3130431/>

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-20 балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Політична культура та ідеологія» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового модуля.

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3	Заліковий модуль 4
20%	20%	20%	40%
1. Усне опитування під час занять (макс. 7 балів за тему; теми № 1–7) 2. Письмова контрольна робота – макс. 50 балів	1. Усне опитування під час занять (макс. 7 балів за тему; теми № 8–14) 2. Письмова конр. роб. По 1-14 темах – макс. 50 балів	1. Підготовка КПЗ (макс. 40 балів) 2. Захист КПЗ (макс. 40 балів) 3. Участь у тренінгах (макс. 20 балів)	1. Пит 1. – макс 40 балів. 2. Пит 2. - макс 40 балів 3. Тестові завдання (10 тестів; макс. 2 бали за тест)

Шкала оцінювання:

За шкалою ТНЕУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)